

**ชื่องานวิจัย** รายงานการศึกษา เรื่อง การบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนา  
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา  
ตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

**ชื่อผู้วิจัย** ขวัญตา ดอนศรีจันทร์

**ปีการศึกษา** 2564

### บทคัดย่อ

ในการการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี 2) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน หลังการเข้าร่วมกิจกรรมสถานศึกษาสีขาว ของการบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของ ครู บุคลากร และภาคีเครือข่าย ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู บุคลากร และภาคีเครือข่าย ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 30 คน และผู้เรียนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ที่ลงทะเบียนเรียน ปีการศึกษา 2564 และได้เข้าร่วมกิจกรรมสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม จำนวน 171 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .986 แบบสอบถามด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามความเห็นของครู บุคลากร และภาคีเครือข่าย มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .984 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .957 และแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของตนเองของผู้เรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสถานศึกษาสีขาว มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .977 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดด้วยการใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย ในภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสถานศึกษาสีขาว ของการบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวม มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดี
3. ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ตามความคิดเห็นของครู บุคลากร และภาคีเครือข่าย ในภาพรวม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

## กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษา เรื่อง การบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ยสำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือจากผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาญจนบุรี ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดทำวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ชำนาญ รอดเหตุภัย ข้าราชการบำนาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย ลำไย ข้าราชการบำนาญ ดร.ชยพล เพชรพิมล ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ดร.ณพิชญา เพชรพิมล ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ และนายอิทธิพนธ์ ระลอกแก้ว ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาญจนบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ความช่วยเหลือชี้แนะการวิเคราะห์ข้อมูลเทคนิควิธีการวิจัยต่าง ๆ ตลอดจนเป็นวิทยากรให้ความรู้การบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย ให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง

และขอขอบคุณคณะครู บุคลากร ภาศึเครือข่าย และผู้เรียนทุกท่านที่ เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว ซึ่งเปิดโอกาสให้ได้จัดทำผลงานตลอดจนช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมาจนทำผลงานวิชาการสำเร็จด้วยดี หากประโยชน์ใดที่เกิดเป็นวิทยาทานจากผลงานนี้ ขออัญวยพรให้กับทุก ๆ ท่าน ทั้งที่กล่าวนามและมิได้กล่าวนามมา ณ โอกาสนี้

ขวัญตา ดอนศรีจันทร์

## สารบัญ

|                                                                                                                                | หน้า      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| บทคัดย่อ.....                                                                                                                  | ก         |
| กิตติกรรมประกาศ.....                                                                                                           | ข         |
| สารบัญ.....                                                                                                                    | ค         |
| สารบัญตาราง.....                                                                                                               | จ         |
| สารบัญภาพ.....                                                                                                                 | ช         |
| <b>บทที่ 1 บทนำ.....</b>                                                                                                       | <b>1</b>  |
| ภูมิหลัง.....                                                                                                                  | 1         |
| คำถามของการวิจัย.....                                                                                                          | 4         |
| วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....                                                                                                   | 5         |
| สมมติฐานของการวิจัย.....                                                                                                       | 5         |
| ความสำคัญของการวิจัย.....                                                                                                      | 6         |
| ขอบเขตของการวิจัย.....                                                                                                         | 6         |
| นิยามปฏิบัติการ.....                                                                                                           | 7         |
| กรอบแนวคิดการวิจัย.....                                                                                                        | 10        |
| <b>บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....</b>                                                                             | <b>11</b> |
| นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ 2564.....                                                           | 11        |
| แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร.....                                                                                          | 23        |
| แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....                                                                             | 32        |
| สถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข.....                                                                                      | 43        |
| แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....                                                                             | 63        |
| แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....                                                                                        | 71        |
| บริบทและการบริหารสถานศึกษาสีขาว ของศูนย์การศึกษานอกระบบและ<br>การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตำบมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี.....      | 73        |
| การบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษานอกระบบและ<br>การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตำบมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี..... | 79        |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....                                                                                                     | 82        |
| <b>บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....</b>                                                                                         | <b>91</b> |
| ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....                                                                                   | 91        |
| เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....                                                                                                | 92        |
| การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....                                                                          | 94        |
| การเก็บรวบรวมข้อมูล.....                                                                                                       | 96        |

## สารบัญ (ต่อ)

|                                                                                                                                                                | หน้า       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| การวิเคราะห์ข้อมูล.....                                                                                                                                        | 97         |
| สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....                                                                                                                           | 97         |
| <b>บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....</b>                                                                                                                       | <b>99</b>  |
| สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....                                                                                                            | 99         |
| ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....                                                                                                                                 | 99         |
| ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....                                                                                                                                      | 100        |
| <b>บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....</b>                                                                                                             | <b>116</b> |
| สรุปผลการวิจัย.....                                                                                                                                            | 116        |
| อภิปรายผล.....                                                                                                                                                 | 117        |
| ข้อเสนอแนะ.....                                                                                                                                                | 123        |
| <b>บรรณานุกรม.....</b>                                                                                                                                         | <b>124</b> |
| <b>ภาคผนวก.....</b>                                                                                                                                            | <b>131</b> |
| ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....                                                                                                                      | 132        |
| ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....                                                                                                      | 142        |
| ภาคผนวก ค ข้อมูลคะแนนจากแบบสอบถาม.....                                                                                                                         | 152        |
| ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ                                                                                              | 168        |
| ภาคผนวก จ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ.....                                                                                                                       | 175        |
| ภาคผนวก ฉ ภาพบางส่วนของกิจกรรมการบริหารสถานศึกษาสีขาว<br>แบบมีส่วนร่วม ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา<br>ตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี..... | 178        |
| <b>ประวัติของผู้วิจัย.....</b>                                                                                                                                 | <b>186</b> |

## สารบัญตาราง

| ตารางที่                                                                                                                                                                                                                                | หน้า |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 แสดงรายละเอียดบุคลากรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม<br>อัธยาศัยอำเภอตำบมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี (ข้อมูล ณ วันที่ 1<br>เมษายน 2565).....                                                                                        | 76   |
| 2 แสดงข้อมูลผู้เรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน<br>พุทธศักราช 2551 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย<br>อำเภอตำบมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน<br>2564).....                     | 77   |
| 3 แสดงจำนวนประชากรและครัวเรือนของอำเภอตำบมะขามเตี้ย.....                                                                                                                                                                                | 78   |
| 4 แสดงรายชื่อภาคีเครือข่ายของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม<br>อัธยาศัยอำเภอตำบมะขามเตี้ย.....                                                                                                                                      | 78   |
| 5 รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษา<br>แบบมีส่วนร่วม.....                                                                                                                                                                 | 80   |
| 6 แสดงผลรางวัล/เกียรติบัตรการเชิดชูเกียรติที่สถานศึกษาได้รับ.....                                                                                                                                                                       | 82   |
| 7 แสดงข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ของครู บุคลากร และภาคีเครือข่ายผู้ตอบ<br>แบบสอบถาม.....                                                                                                                                                     | 100  |
| 8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารสถานศึกษา<br>สีขาวแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ของ<br>ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตำบมะขามเตี้ย<br>ในภาพรวมและแยกแต่ละด้าน..... | 101  |
| 9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารสถานศึกษา<br>สีขาวแบบมีส่วนร่วม ด้านการป้องกัน.....                                                                                                                             | 101  |
| 10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารสถานศึกษา<br>สีขาวแบบมีส่วนร่วม ด้านการค้นหา.....                                                                                                                              | 102  |
| 11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารสถานศึกษา<br>สีขาวแบบมีส่วนร่วม ด้านรักษา.....                                                                                                                                 | 103  |
| 12 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารสถานศึกษา<br>สีขาวแบบมีส่วนร่วม ด้านการเฝ้าระวัง.....                                                                                                                          | 103  |
| 13 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารสถานศึกษา<br>สีขาวแบบ มีส่วนร่วม ด้านการบริหารจัดการ.....                                                                                                                      | 104  |

## สารบัญตาราง (ต่อ)

| ตารางที่                                                                                                                                                                                                                      | หน้า |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 14 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์<br>ของผู้เรียน หลังการเข้าร่วมกิจกรรมสถานศึกษาสีขาว ของการบริหาร<br>สถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของครู บุคลากร และภาคี<br>เครือข่าย.....     | 105  |
| 15 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจที่มีต่อการ<br>บริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษานอกระบบและ<br>การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตำบมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวม<br>และแยกแต่ละด้าน..... | 107  |
| 16 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจที่มีต่อ<br>การบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม ด้านการวางแผน (Plan).....                                                                                             | 108  |
| 17 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจที่มีต่อ<br>การบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินงาน (Do).....                                                                                            | 109  |
| 18 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจที่มีต่อ<br>การบริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม ด้านการติดตาม ประเมินผล<br>(Check).....                                                                               | 110  |
| 19 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจที่มีต่อการ<br>บริหารสถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม ด้านการแก้ไข ปรับปรุง (Act).....                                                                                      | 111  |
| 20 แสดงข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม.....                                                                                                                                                                  | 112  |
| 21 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์<br>ของผู้เรียน หลังการเข้าร่วมกิจกรรมสถานศึกษาสีขาว ของการบริหาร<br>สถานศึกษาสีขาวแบบมีส่วนร่วม จากการประเมินตนเองของผู้เรียน.....                         | 114  |

## สารบัญภาพ

| ภาพที่                                                                                                         | หน้า |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....                                                                         | 10   |
| 2 ปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบจากแหล่งอบายมุข.....                                                                   | 44   |
| 3 เป้าหมายสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข.....                                                            | 48   |
| 4 แสดงโครงสร้างการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและ<br>อบายมุข ระดับสถานศึกษา.....                   | 53   |
| 5 การดำเนินงานสถานศึกษาสีขาวด้วยยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ กลยุทธ์ 4 ต้อง<br>2 ไม่.....                              | 56   |
| 6 แผนผังการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข...                                            | 57   |
| 7 การดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนโดยลดพฤติกรรมเสี่ยง.....                                              | 62   |
| 8 โครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย<br>อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี..... | 75   |
| 9 แสดงขั้นตอนในการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....                                           | 96   |